

Jerzy Romanow, Romuald Piwko

Chojnów, st. 9, gm. loco, woj.
legnickie, AZP 77-20/-

Informator Archeologiczny : badania 29, 113-114

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PÓŹNE ŚREDNIOWIECZE

Biskupiec, st. 19, gm. loco, woj. olsztyńskie — patrz: okres nowożytny

Brańsk, st. 1, gm. loco, woj. białostockie — patrz: wczesne średniowiecze

Bukowo Morskie, gm. Darłowo, woj. koszalińskie — patrz: wczesne średniowiecze

Bytom, st. 2
gm. loco, woj. katowickie
AZP 96-46/—
lub 96-47/—

Muzeum Górnośląskie w Bytomiu

Badania prowadzili mgr mgr Marian Pawliński (autor sprawozdania),
 Dorota Podyma, Izabela Wójcik. Trzeci sezon badań. Średniowiecze.

W 1995 r. pracownicy Działu Archeologii Muzeum Górnośląskiego prowadzili prace wykopaliskowe w wykopie szerokopłaszczyznowym na Rynku w Bytomiu. Prace te były kontynuacją rozpoczętych w 1993 r. interdyscyplinarnych badań w tej części śródmieścia i miały na celu zejście do calca na całej powierzchni wykopu oraz dokończenie eksploracji sondaży 1, 2 i 3, dochodzących do murów dawnej zachodniej pierzei Rynku.

Eksplorowano wschodnią część obiektu 1 (budynek wkopany w calcove podłoże) oraz sondaże 1, 2 i 3. Pozyskano liczne fragm. ceramiki, kafli, wyrobów drewnianych i kości zwierzęce.

Materiały oraz dokumentacja znajdują się w Muzeum Górnośląskim w Bytomiu.

Nagle pogorszenie się warunków atmosferycznych na początku listopada spowodowało przerwanie prac, które zostaną dokończone w 1996 r.

Chojnów, st. 9
gm. loco, woj. legnickie
AZP 77-20/—

Wojewódzki Konserwator Zabytków

Badania prowadzili dr Jerzy Romanow i mgr Romuald Piwko. Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i Wydział Kultury i Sportu Urzędu Wojewódzkiego. Szósty sezon badań. Założenia zamku średniowiecznego i renesansowego.

Badania prowadzone były z przerwami od 1990 do 1995 r. W ich toku odkryto i rozpoznano pod względem funkcjonalnym i chronologicznym praktycznie całą zabudowę zamku.

Do najistotniejszych odkrytych elementów należą: mury kurtynowe otaczające dziedzińiec, związane z nim czworoboczne baszty bramna i obronna, dwie cylindryczne wieże (jedna wolno stojąca, druga sprzężona z murem kurtynowym). W przyziemiach istniejącej obecnie zabudowy odkryto pozostałości budynków pałacowych zamku. Elementy te pozwoliły wydzielić trzy zasadnicze fazy chronologiczno-budowlane.

Faza I: W 2. poł. XIII w. na wyeksponowanym cyplu starorzecza Skory wybudowany został zespół zamkowy. Mur kurtynowy otaczający nieregularne, owalne założenie wzniesiony został z kamienia. Szerokość jego nie przekraczała 1,9 m, długość całego obwodu wynosiła ok. 780 m. W północno-zachodniej części, tuż przy murze, wybudowana została cylindryczna wieża kamienna o średnicy 10,8 m i grubości murów 3,7 m. Według wszelkiego prawdopodobieństwa odkryta jej partia spełniała rolę cysterny na wodę. Z fazą tą wiąże się także

cyldryczna studnia o kamiennej cembrowinie i średnicy ok. 2 m. Całe założenie otoczone było fosą.

Faza II: Na przełomie XIII i XIV w. nastąpiła likwidacja cylindrycznej wieży i budowa w narożniku północno-zachodnim budynku pałacowego. Zbudowano go na planie prostokąta o wymiarach 17,5 x 13 m. Likwidacji uległa też brama wjazdowa znajdująca się w zachodniej części muru kurtynowego. Powstały wsparte na murze fazy I baszta bramna, skierowana wylotem w stronę miasta, i leżąca na południe od niej baszta obronna. W kierunku miasta od baszty tej wyprowadzony został mur łączący zamek z fortyfikacjami miejskimi. W dalszym ciągu całość założenia otoczona była fosą i wprzęgnięta w ten system Młynówka.

Faza III: W końcu XV i na początku XVI w. budynek pałacowy fazy II funkcjonował w zasadzie w niezmienionej formie. W części południowo-wschodniej założenia wzniesiona została cylindryczna baszta o średnicy 15,45 i grubości murów sięgającej 3,8 m. Od strony baszty zewnętrznej basztę zaopatrzone w ozdobny, dookólny, profilowany cokół z piaskowca. Od strony północnej prowadziło do niej wejście o szerokości 1,1 m. W tym czasie powstało, po uprzednim wyburzeniu części muru kurtynowego fazy I, nowe założenie pałacowe. Budynek ten wzniesiono na planie trapezu o bokach dłuższych 30 i 37,5 m i szerokości 15 do 15,5 m. Zachodni odcinek muru kurtynowego wzmocniony został przyporami. Podobnie jak w okresach poprzednich całość założenia otoczona była fosą.

Cieszyn-Wzgórze Zamkowe
gm. loco, woj. bielskie
AZP 108-44/—

Muzeum w Cieszynie

Badania prowadził mgr Wiesław Kuś. Konsultacja archeologiczna dr Zbigniew Pianowski, architektoniczna prof. dr hab. Janusz Bogdanowski. Finansowane przez Miejskiego Konserwatora Zabytków w Cieszynie. Trzeci sezon badań. Założenia obronne średniowiecznego zamku piastowskiego — kamienna wieża cylindryczna — XIII? w.

W roku 1995 kontynuowano badania w części wykopów otwartych w poprzednim sezonie. Szczególna koncentracja prac nastąpiła w wykopie V (wnętrze wieży) oraz wykopie I (na zewnątrz wieży, od strony dziedzińca zamkowego). Eksplorowano również nawarstwienia w wykopie IV (na zewnątrz obwarowań). Ze względu na prace techniczne związane z zabezpieczeniem odślanianej dolnej partii wieży, prace archeologiczne posuwały się stopniowo wolno.

Wykop V — wnętrze wieży — eksploracja nawarstwień średniowiecznych wykopem połówkowym od poziomu 12 m, o miąższości 1,6-1,7 m, sięgających do składającej się z zaprawy wapiennej i kamienia warstwy budowlanej oraz stopy fundamentu wieży na głębokości 13,7 m (pomiar od obecnie zachowanej korony wieży). Stopa fundamentu spoczywa na warstwie kamieni o wielkości średnio 0,3 m, przemieszanych z siwożółtą, tłustą gliną. Jest to prawdopodobnie pozostałość częściowo zniwelowanego pod budowę wieży wału kamiennieo-ziemnego wczesnośredniowiecznego grodu, datowanego na X-XIII w. Średniowieczne nawarstwienia w wykopie V, składające się z kilkunastu warstw powstałych, na co wskazuje przemieszanie materiału ceramicznego, w wyniku nieokreślonego, stosunkowo krótkotrwałego wydarzenia (być może zsypanie jako odpadów), zawierały różnorodną ceramikę z XIV i XV w. w liczbie ok. 2000 sztuk (garnki, dzbany, pucharki, misy, pokrywki, zdobione typowymi dla tego okresu ornamentami oraz niezdobione), kilkadziesiąt fragm. kości zwierzęcych, kilka różnego rodzaju żelaznych okuć nieokreślonych wyrobów drewnianych. Na uwagę zasługuje płytka posadzkowa z przedstawieniem orła piastowskiego oraz skarb 89. monety, z których 49 to halerze księstwa opawskiego datowane na 2. poł. XV w. oraz 17 krążków bez śladów stempla. W trakcie czyszczenia lica muru odkryto dodatkowo 4 liczmany mosiężne, wybite w Norymberdze w końcu XV w.